

Oprav dům po babičce: Tisková konference byla překvapením, přiznal Stanjura

26.7.2023 - | Ministerstvo financí ČR

Ptám se já - podcast serveru SeznamZpravy.cz

Šance, aby ministerstvo financí udrželo letošní schodek rozpočtu v plánované výši 295 miliard korun, podle šéfa rezortu k tomu stačí, aby ministři ve svých kapitolách ušetřili 20 miliard, kde a jak lze peníze uspořít? Kdo a proč přidal do rozpočtu 50 miliard neexistujících příjmů? A co říká na kritiku od stranických i koaličních kolegů? Já jsem Marie Bastlová a tohle je hartok seznam zpráv? Ptám se já. A mým hostem dnes je ministr financí Zbyněk Stanjura z ODS.

Dobrý den. Pane ministře, dobrý den.

Pane ministře, řekl jste, že je šance poměrně velká, udržet schválený schodek letošního státního rozpočtu pod těmi 300 miliardami korun je ale potřeba ušetřit 20 miliard korun plánovaných výdajů, kdo a kolik bude šetřit.

Tak šetřit budou všichni. Já jsem říkal, že stačí 15-20 miliard, abychom dodrželi ten plánovaný schodek, samozřejmě já budu radši, když to bude 20 miliard, já bych řekl, že všechny kapitoly budou šetřit.

Rovnoměrně nebo některá.

Ne rovnoměrně, to určitě nebude, to ani nejde, jestli máte v nějaké kapitole převážně mandatorní výdaje, jako například ministerstvo práce a sociálních věcí, tak pak nemáte šanci v tom uspořít, takže to nebude určitě rovnoměrné. To číslo je veliké, ale je to méně než 1 % plánovaných výdajů, a když si vezmeme celkové roční plánované výdaje, vyděláme to počtem kalendářních dnů, ne pracovník, tak každý kalendářní den jsou výdaje státu zhruba 6,3 miliardy korun, jinými slovy, jsou to výdaje za tři kalendářní dny, je v našich silách tu částku najít, koneckonců nikdy se nepovede v žádném rozpočtu přesně dodržet plánované výdaje z mnoha, z mnoha důvodů.

Která tři ministerstva, řekněme, budou muset šetřit nejvíce. Na koho ten balík připadne nejtvrději.

To se teprve uvidí. Já to takhle nepočítám. Potřebujeme dát dohromady zhruba těch 15-20 miliard a určitě to zvládneme.

Nějaké konkrétní položky, které byste už třeba teď od vládních kolegů tušil, že v tom balíku budou.

Tak určitě to budou provozní výdaje, my jsme loni poměrně razantně zvýšili výdaje všem kapitolám na energie, naštěstí ceny energií jsou mnohem nižší, než byly ty odhady v loňském roce, tak to je bezesporu oblast, kde já ani neřekl, že to je úspora, tam ty výdaje prostě nebudou tak vysoké, jak jsme předpokládali. Provozní výdaje, celkový objem platů a národní dotace, to jsou tři oblasti, na které se zaměříme v příštím roce a stejně tak se zaměříme v letošním roce.

Národní dotace tam je, jaký prostor v tom letošním roce pro úsporu.

Tak je tam prostor u těch výzev, které se ještě nevyhlásily, ono to není tak, že se všechny vyhlašují. V lednu, v březnu se podepíšou smlouvu a pak už není prostor, takže nějaký prostor v řádech nižších jednotek miliard tam bezesporu je. Taky se každý rok ukáže, že některé z plánovaných investic se neuskuteční. Ne, protože bychom to škrtli z objektivních důvodů, déle trvá soutěž, někdo se odvolává, z těch uchazečů, to všechno budeme brát v potaz, takže já jsem optimista a my jsme zahájili ta jednání minulý týden ve čtvrtek, chceme je ukončit do konce srpna, to znamená, že na přelomu srpna a září bychom přijali rozpočtové opatření, které ty úspory dá tam, kam je.

Potřebujeme ještě jeden pokus zjistit něco konkrétního u těch dotací, pane ministře, nevíte už třeba nějaký konkrétní program třeba, který ještě nebyl vypsán? A víte, že se tam bude moci škrtat, nebo abyste řekl.

Alespoň nevím, nevím, protože ministerstvo financí nemá žádný dotační titul, ale letos měli jednu výjimku, ale ten nedávno pryč. Tak je to především otázka na mé kolegyně a kolegy ve vládě.

Pane ministře, my každý měsíc poměrně napjatě sledujeme to, jak vypadají čísla o plnění státního rozpočtu. Ještě na konci května ta situace vypadala velmi dramaticky, průběžný schodek byl, tuším, 270 miliard korun.

271.

Dokonce ekonomové. Já jsem tady měla ve studiu třeba Mojžíra Hampla. Všichni se shodovali, že je v podstatě nereálné, aby stát udržel ten plánovaný schodek, teď po červnu se ta čísla zlepšila, ale přesto, když se zeptám souhrnně, jste přesvědčen, že rozpočet na letošní rok byl dobře vypracován?

To poznáme podle výsledků, já si pamatuju výsledky rozpočtu v minulých letech, udělám to i pro rozpočtový výbor, abychom viděli několik let dozadu. Může to být osm, 10 let, jaký byl plán a jaký byl výsledek, jaký byl plán příjmů, jaký byl plán výdajů a jak jsme se, jak v tom daném roce stát hospodařil, ať už na příjmové nebo na výdajové straně, takže pokud ten výsledek dodržíme, tak ano, tak v tom případě ten plán byl dobrý, protože i bez těch kroků, kdybychom neudělali nic, tak náš odhad je, že bychom příjmy splnili asi na 99,2 % a výdaje kolem 100 1 %, to znamená, ten rozptyl na každé z těch stran je menší než 1 %, když najdeme ty úspory, tak ty výdaje budou plus minus těch 100 procent a u těch příjmů to bude mezi 99 a 100 procenty plánu, takže já si myslím, že to bylo sestaveno dobře a já jsem od února říkal, že první špatné číslo bylo za únor, kdy byly velké výdaje na kompenzace cen energií kvůli cenovým stropům a vlastně kontinuálně jsem říkal, počkejme na prvních šest měsících, tady jsme byli, jednorázové výdaje budou jednorázové příjmy, ty budou až v druhém pololetí, počkejme na červen, a když přišla červnová data, tak myslím, že dnes je ta situace přehlednější.

Vy jste minulý týden, tuším, poslancům na rozpočtovém výboru vysvětloval, jak ta čísla průběžně vypadají, říkal jste jim to, o čem tady teď hovoříte, a byl jste pod velmi ostrou palbou kritiky opozičních stran. A to především kvůli 50 miliardám emisních povolenek, které v rozpočtu jsou zahrnuty jako příjem, byť to příjem není. Už je to jasné. Vy jste řekl, že jste to do rozpočtu nenapsal, ano, neřekl jste, jak se to tam dostalo, jak je to možné? To přece nebudí příliš důvěry u tak zásadního zákona, jako je státní rozpočet.

Tak nejdřív si, řekněme, kolik je to procent příjmů.

Bavíme se o 50 miliardách.

Já vím, ale musím říkat, je to procent, já myslím, že to je taky důležité, ono je to, když říkáme, že o 20

miliard se změní deficit státního rozpočtu, tak je to méně než 1 % buď příjmů nebo výdajů, a já říkám, asi každý z nás odpoví, když bude v září letošního roku odhadovat příjmy, výdaj své domácnosti, své firmy, své instituce, když se trefí na 99 %, když se ukáže za 15 měsíců, jestli to byl dobrý nebo špatný odhad. My jsme v té době vycházeli za prvé z těch vysokých cen energií, protože loni v září kulminovaly ceny energií, v té době se na evropské úrovni vážně debatovala možnost, že část peněz, které získáme z emisních povolenek, ať už Česká republika nebo ostatní členské státy, se může použít na zmírnění sociálních dopadů těchto vysokých cen energií. A my jsme v té době byli přesvědčeni, že se nám to podaří vyjednat, a to se nám nepovedlo, to je pravda, ale na tom úmyslu část výnosů z emisních povolenek, které mimochodem se podepisují na vysokých cenách energií, zejména v hnědouhelných nebo černouhelných elektrárnách. Použití na kompenzace sociálních dopadů je podle mě myšlenka správná.

Pane ministře, kdyby tohle dělala vaše předchůdkyně Alena Schillerová, nerozcupoval byste ji za to? Protože já si pamatuju, jak byste velmi.

Kritizoval, pamatujte si její sestavování rozpočtu.

Když pracovala se zákony, které ještě nebyly schváleny v té době, a vy jste pracoval s vizí, že se vám něco podaří vyjednat a věřili jste, že se podaří.

Taky. Byla mimořádná doba, musíme si říct.

Mimořádnou dobu, máme posledních několik let neustále.

No, já nevím, jestli si pamatujete roky, kdy byly tak vysoké ceny energií a tak vysoká inflace? Já ne, loni na začátku září ty ceny na burze vystoupaly až za 1 000 EUR za jednu vyrobenou megawatthodinu. Byla panika, zažívali jsme tady černé předpovědi opozice, jak bude stát benzín 100 Kč litr, jak budou masivně krachovat naše firmy? Jak bude vysoká nezaměstnanost? Jak zmrzneme bez ruského plynu?

Kdo vám těch 50 miliard do toho rozpočtu tedy dál? Z té předchozí odpovědi jsem pochopila, že možná vy sám, když říkáte, že jste věřil tomu, že se to vyjedná.

Nikdy nebudu komentovat vnitřní jednání vlády od toho jednání vlády uzavřené, důležité je, že to vláda jako celek schválila a.

Nepůsobí to celé tedy trochu nedůvěryhodně v rozpočtu 50 miliard špatně zařazených? Mimochodem opozice už v prosinci upozorňovala na to, že to jsou falešné příjmy, v uvozovkách.

Ta sama opozice napsala návrh zákona, který počítal s tím samým, má to číslo sněmovních tisků, nejprve ten zákon poslala vláda v demisi Andreje Babiše, my jsme ten návrh stáhli, protože jsme říkali, nejprve si to vyjednáme v Evropě a pak udělejme zákon, oni chtěli jít, naopak, oni chtěli schválit zákon, pak to, pak to podala skupina poslanců z hnutí ANO. Máme to všichni se mohou podívat, máme to na stránkách Poslanecké sněmovny, my jsme šli, naopak, my jsme to chtěli nejdřív dojednat a pak změnit legislativu, kdybychom dali na ně, tak máme schválený zákon, který bychom nemohli aplikovat v praxi.

No, vidíte, kdybyste se při sestavování rozpočtu drželi tím, co už je schváleno a vyjednáno, tak tam těch 50 miliard nemuselo být.

No, ale taky jsme měli mimořádné výdaje, vzpomeňme si na tu debatu, ano se na to dobře jako rychle zapomíná, když jsem se loni ptal odborníků, když jsme sestavovali rozpočet, ať mi řeknou, jaká bude

cena alyfické energie nebo plynu v roce 2023, tak nikdo nechtěl odpovédět.

Pane ministře.

Když jsme museli sestavit rozpočet, přesto jsme tam museli odhadnout vysoké desítky miliard na kompenzace za zastropování a podle, my jsme to zvládli dobře.

Když přijdu k trochu další kapitole, byť se k tomu rozpočtu ještě oklikou vrátíme, vy současně s tím, jak řešíte tedy úspory v rámci toho letošního rozpočtu, tak také řešíte úsporný balíček pro roky následující, které mají snížit schodky veřejných rozpočtů. Ted' budete jednat v rámci koalice o tom, jaké změny v tom balíčku případně budou nebo nebudou? Tušíte už, kolik těch změn bude?

Tak já doufám, že jich bude co nejméně. My jsme přijali princip, tady je naprosto logický, ten ozdravný balíček je výsledkem kompromisu pěti vládních stran a případná, případnou změnu musí opět schválit všech pět vládních stran.

Nějaká změna jasná, u které byste řekl, že je jasné, že tady se to měnit bude?

Platit to okřídlené, dokud není domluvené všechno, není domluvené nic, my jsme ta jednání zahájili asi před dvěma týdny, potřebujeme ukončit do konce srpna, protože na začátku září předpokládám druhé čtení a tam ty potenciální změny načteme.

A žádnou konkrétní změnu my v tuhle chvíli neřeknete. Ne, pane ministře, bude na podzim prostor? Vráťte se k otázce zdanění tichého vína spotřební daní.

V rámci ozdravného balíčku? Určitě ne, jinak debaty, o jak budoucnosti zavést zdanění ticho vína, určitě pokračovat budou.

Jste zastáncem toho, aby tiché víno bylo zdaněno spotřební daní.

Ano.

Kdo tomu brání? Tedy v rámci koalice?

Nedohodli jsme se na tom v rámci vládní koalice. Byla to chyba.

Když jste viděl celé ty poměrně rozjitřené debaty, které to vyvolalo, velké emoce u veřejnosti, považujete to za chybu?

Já jsem vládní člen vlády, my jsme se na tom shodli, víc k tomu nemám, co bych dodal, v této chvíli.

Nebyla chyba ta změna daně z přidané hodnoty a teď se vracím tedy už k tomu úspornému balíčku, protože vy tam snižujete tu patnáctiprocentní sazbu na 12 %. Podle ekonomů to chyba je, protože pro rozpočet to bude znamenat výpadek a na cenách pro spotřebitele se to neodrazí, protože velmi pravděpodobně obchodníci nezlevní, není to zbytečné, řekněme.

No není. Daně mají být nejenom nízké, ale taky jednoduché, a pokud místo tří sazeb máte dvě, tak je to určitě zjednodušení daňového systému. Já a my kolegové jsme to v opozici navrhli pětkrát nebo šestkrát. V okamžiku, kdy máte většinu, je logické, že se člověk vrátí k tomu, co nemohl prosadit, když měl menšinu a plní tím své dlouhodobé programové cíle. Takže chyba to není. My jsme na jedné straně kritizováni, že některé daně nepatrně zvyšujeme, tady je snižujeme, my jsme pro letošní rok snížili daňové zatížení zhruba o 30 miliard, pro příští rok zhruba o 30 miliard je zvýšíme, zvýšíme,

takže rok 22 024 budou mít v podstatě stejné daňové zatížení.

K tomu se určitě za chvíličku dostaneme, protože to souvisí s vašimi předvolebními sliby. Ještě ale poslední věc k tomu úspornému balíčku, pane ministře, kdy konečně zveřejníte seznam dotací, ve kterých se v rámci toho úsporného balíčku bude škrtat, kterého se dotkne, kterých se dotknou ty plánované úspory?

Ale tu odpověď říkáme celou dobu, nejpozději 30. září, kdy přijde návrh státního rozpočtu pro příští rok do Poslanecké sněmovny.

V ten moment bude úplně jasné, v jakých dotacích se bude škrtat.

Musí být.

Když se tedy vrátíme k těm daním, na které jste narazil, které jste zmínil, vládní nebo koalice spolu, která je hlavní součástí vládní koalice, měla to jedno ze svých základních předvolebních hesel. Spolu žádné daně nezvýšíme. Když se vás na to novináři ptají, tak vy jednak jste kolegyni na televizi Nova říkal, že to jsou jedna věc, jsou tedy ty billboardové zkratky a pak také říkáte, že složená daňová kvóta se nezvyšuje, tím velmi často argumentujete, myslíte, že tohle je to, co jste voličům na těch billboardech slibovali.

Ano, ano.

Že jste to tam nenapsali příměji, pane ministře, protože většina lidí teď v tuhleto chvíli pocítí to, že jim daně stoupnou.

Nějakým způsobem. Vy jsem říkala, že pro letošní rok o 30 miliard klesly, to jako nepočítá, nebo je to jenom jednosměrka? To jako byste nám vyčítali, že jsme snížili některé daně? Já myslím, že jsme některé daně snížili, některé zvýšíme zejména spotřební daně, daně z hazardu, ty půjdou nahoru a říkám, daňové zatížení příští rok bude zhruba stejné jako loňský rok a ta složená daňová kvóta bude klesat v příštích letech.

O kolik se ale zvýší daňové zatížení pro konkrétní plátce? Pro zaměstnance, pro OSVČ.

No, zaměstnanců 0,6 procentního bodu.

Takže zvýší pro OSVČ.

Ale taky se snížili, taky se snížila základní slevová zákonem, tady my jsme, my jsme prosadili, tak musíme to vždycky říct celé, jo.

Já tomu rozumím, ale na tom billboardu také není všechno, že tam je nějaký.

Ale tam nemůžeme napsat, že to volební číslo, to by byla a nulaná billboard, skutečně.

Prostě si stojíte za tím, že jste to volební heslo neporušili, jestli s čistým pohledem do kamery byste řekl lidem, kteří nás sledují, my jsme to dodrželi, o nic nejde, přece.

Nezvyšili jste to? Já jsem neříkal, že o nic nejde, já jsem říkal, když jsem obhajoval a obhajuji ozdravný balíček, že pro mě je mnohem jednodušší obhajovat všechna opatření na výdajové straně a mnohem komplikovanější pro mě osobně ale je prý občanské demokraty je obhajovat řešení na příjmové straně. Žádnou radost z toho nemám, ale když řeknu, že to je politicky kompromis, tak je to, fakt platí, že kdybychom ten ozdravný balíček při připravili my sami jako občanští demokraté, tak

vypadal jinak, ale to platí i o ostatních vládních stranách. Kdyby to oni při připravili sami bez našeho vlivu, tak by taky vypadal jinak.

Ale v příští kampani už si asi podobné heslo na billboard nedáte, že?

To ještě nevím.

Vy máte s těmi kampaněmi mimochodem poměrně velkou zkušenost, vy je Občanské demokratické straně dost často míváte na starosti, abyste, aby vám je netloukali, jak si všichni o hlavu.

Tak všichni nám je otloukat o hlavu, o hlavu nebudeme. Já si pamatuji a často to neříkám, ale tak se podívejte na komentáře v průběhu kampaně v roce 2021. měli jsme jasný plán, takhle jsme postupovali zhruba 10 měsíců. Mnozí to ironizovali, mnozí nás zesměšňovali. Nemáte šanci porazit marketingovou mašinu hnutí ANO? A jaký byl výsledek? Vyhráli jsme.

No, ale teď jde o to, jestli za cenu slibů, které jste vzápětí porušili, nebo ne, pane ministře.

Když se ještě k tomu vrátím, a je to také jistě nepřekvapivé, vy jste s tím konfrontován opakovaně, a to jsou vaše slova, která se konkrétně týkají daně z nemovitosti, protože součástí úsporného balíčku je zvýšení daně z nemovitosti. A brzy se. Budeme si připomínat dvouleté výročí vašeho facebookového postu, kde jste napsal, že nápad na zvýšení daně z nemovitosti je opravdu nebezpečný. Nechápu, proč by měl stát trestat někoho za to, že si pořídil bydlení atd. Ono je to ještě o něco další. Co Vy na to.

No, že kdybych měl tu pravomoc a ten ozdravný balíček jsem sestavoval já sám, nebo jenom má politická strana, tak bych vypadal jinak, to je fakt.

Takže je to takhle jednoduché, že zkrátka voliči musí brát slova politiků s tím, že holt zkrátka, kde by politik měl stoprocentně moc, tak platí to, co na to já.

Ale nic takového jsem přece neřekl, nic takového jsem neřekl, nic takového jsem, nemyslím. Tak tahle zkrátka fakt není fér. Já jsem jenom říkal, že kdybychom uspěli, tak že vládneme sami, tak by to nebylo jinak, a to je fér. Pak musíme si uvědomit, a to není výmula, to je fakt, že nás je pět vládních stran, každá z nich má jinou představu i o daňovém systému a já jsem rád, že jsme nějaký kompromis našli, když říkám kompromis, nemyslím to jako na dávku nebo jako výmluvu pro mě to cenné, ale říkám, platí to, že bychom cestovali sami. Tak to vypadá, vypadá jinak, ale takovou sílu bohužel nemáme.

Pane ministře, říct, jak by to vypadalo, jak jinak, jak by vypadal ten ozdravný balíček, kde byste vládli sami?

Víc bychom se zaměřili na výdajovou stranu rozpočtu a míň bychom se zaměřili na tu přímou stranu, jinými slovy, našli bychom víc úspor a méně dodatečných příjmů na straně státu.

Jakých úspor, kde?

No, určitě bychom byli ještě razantnější v těch třech základních oblastech, o kterých jsem před chvílí mluvil, to znamená provozní výdaje, celkový objem platů pro státní zaměstnance, národní dotační tituly a podle mě bychom byli aktivnější v rušení agend a v digitalizaci státu.

Takže byste víc škrtali na dotacích, víc byste pravděpodobně škrtali i na zaměstnancích státu.

Víc bychom hledali zrušené agendy, jenom na mém rezortu. Jsme za od toho 1. ledna. Loňského roku snížili počet pracovních pozic zhruba o 1000. to znamená, tohle by podle mě bylo v širším měřítku na ostatních ministerstvech.

A v tom vám teď další vládní koaliční strany bránili, ty nechtěli jít.

Žádat dotací. Je to kompromis, já bych neřekl, bránili, je to prostě výsledek nějakých jednání, vy jste se mě ptala, jak by to bychom vládli sami, tak já jsem odpověděl.

Něco konkrétnější.

A co máte?

Cokoliv, cokoliv konkrétního. Za všechno jsem ráda, ne konkrétně, jaký konkrétní škrt, který jako člen ODS, ministr financí za ODS, byste chtěl udělat s čistým titulem, úplně dělal? A není tam?

Já bych zas nějakou výjimkou několika mála dotačních titulů bych opravdu zrušil všechny národní dotační tituly.

Vy jste velmi často kritizováni za to, jak vypadá to průběžné plnění státního rozpočtu, za to, jak probíhalo schvalování úsporného balíčku atd. Pak jste ale také kritizováni třeba za to, že máte jeden den dvouhodinovou tiskovou konferenci, kde představujete úsporný balíček a několik dnů na to už se dozvídáme, že budou potřeba další škrtů a další úspory a další šetření, a to ještě v rozpočtu na letošní rok atd. a postupnou cestou se neustále dozvídáme něco nového a nového. Mířím k velké kritice komunikace téhle té vlády, o čemž mluví mnozí experti skutečně a opět nejsou to žádni. Nemyslím si, že to je někdo, nad kým jde úplně tak snadno zvednout, opočí opět Mojmir Hampl, to tady říkal ve studiu, minulý týden, tady seděla Danuše Nerudová, která říkala, že velkou bolestí téhle vlády je komunikace a vysvětlování vládních kroků. Jak to vidíte? Vy? Komunikujete dobře.

Určitě se za komunikace zlepšit, já s tím souhlasím, nejsem z toho šťastný, já se snažím komunikovat jenom ty věci, které jsou domluveny, nepřispívat k těm spekulacím, nechci, nedělám to, že bych přemýšlel na mikrofon, co by bylo kdyby, a já bych možná mohl tohle a tam by mohl, tohle to je podle mě nešvar a já se ho snažím vystříhat a takové věci nedělat. No, to si musí. Já si myslím, že základem dobré komunikace je disciplína, to znamená, vládní politici mají mít taky disciplínu v té komunikaci.

Co třeba ten tolik přetřásaný program opravdu po babičce, který vyvolal velkou kontroverzi? Přitom podle mnoha expertů jádro toho programu je vlastně, je dobré, v pořádku, míří k energetickým úsporám, k tomu, co je dlouhodobým cílem. Nicméně prezentováno to bylo tak poměrně nešťastně, řekla bych.

No, já souhlasím a já jsem kritiku řekl svým kolegům. Tady máme ale jiný systémový problém, to jsou obrovské desítky miliard, které jdou mimo státní rozpočet, mimo rozhodování vlády, mně se tento systém nelíbí, já už jsem navrhl, jak ho změnit, nejde o to, že bychom to zapojili do rozpočtu. Rozhodovali jsme o každém konkrétním projektu jako vláda, ale myslím si, že je dobré, aby vláda učila parametry, když si řeknu, máme ročně 40 miliard, které musíme použít na zelené investiční projekty, abychom vytipovali oblasti v tadych, to, kam to máme investovat, například ve snižování energetické náročnosti bydlení, to je určitě dobrá věc a říct, na tohle dáme tolik procent, na modernizaci průmyslu, dáme tolik procent, na další zelené investiční projekty máme tolik procent. A pro mnohé členy vlády, včetně mě, pro tisková konference byla překvapením, protože to nejde do státního rozpočtu a vláda o tom jako celek nerozhodovala.

Tak, pane ministře, teď se vrátím, jak jsem avizovala, oklikou ještě ke státnímu rozpočtu, konkrétně k tzv. Windfall tax, tedy ta mimořádné dani. My neustále čteme titulky rozhovorů s šéfy jednotlivých bankovních domů v České republice, kteří se předhánějí v tom, aby řekli, jak málo na tzv. Windfall tax budou jejich bankovní domy platit? Kolik budou platit banky a jak velký podíl té daně připadne na společnost ČEZ.

Na společnost ČEZ, to bude několik desítek miliard, nevím přesně, protože první zálohy se budou platit v polovině září, pak to bude, to bude jasnější. U těch bank došlo k žádoucímu posunu, protože ty banky vlastně vydělávaly na té úrokové míře, jestli přes noc ukládaly peníze u centrální banky a jejich reakce na ten zákon bylo, že zvýšily úložky pro ty, kteří mají peníze v bankách, což je vlastně žádoucí, jinými slovy, buď ty peníze si mohli nechat banky a zaplatili by vyšší daň, nebo by si o ty peníze podělili ze svými klienty. Oni zvolili tuhle cestu, a to je vlastně správný krok z hlediska ministerstva financí nebo státního rozpočtu, protože za prvé je to protiinflační opatření, snížila se motivace lidí, aby ty peníze, ty úspory vybrali a ihned utratili a současně platí, že z toho se platí patnáctiprocentní srážková daň, mimochodem je to vidět na plnění daně z té srážkové daně za prvních šest měsíců, že se prostě vybírá víc, než se naplánovalo.

Mně se líbí, jak jste za všech okolností optimistický a spokojený. Pane ministře, ta otázka mířila k tomu, jestli nakonec ČEZ nebude jediná společnost, která tzv. Windfall tax bude platit velmi často. To zní ve veřejném prostoru, nebo kritika toho, jak to ministerstvo financí nastavilo.

No dobře, tak si počkejme na otázku na výsledek a pak bych byl rád, kdybyste takhle konfrontovala, jak vy říkáte, častou kritiku, aby ti kritiky řekli, my jsme se hluboce mylili, těch, ta společnost není jedna, ale několik desítek, což je podle mě realisticky odhad, že to bude několik desítek společností, potenciálně to mohlo být méně než 100 společností, já neříkám, že budou platit všechny, ani takové údaje mít nemohou k dispozici, ale určitě to nebude jedna společnost a určitě jich bude několik desítek.

Tak, pane ministře, kdy bude windfall tax skončit?

Tak podle zákona má končit za rok 2025. Já myslím, že se o tom poradíme zkraje příštího roku.

Ptám se proto, že vy jste při projednávání téhle daně v Poslanecké sněmovně říkal, že nemáte žádnou radost z jejího zavádění, že pokud pominou důvody pro její zavádění, budete první, kdo bude volat po zrušení. A také jste říkal, že jednoznačný účel téhle té daně je, aby byla určena na kompenzace nákladů. S energetickými opatřeními. Stropy končí ke konci roku. Proto ta otázka.

Předpokládám, nemá skutečně také windfall, není to jediné, ty stropy, my jsme zastropovali i regulovanou složku elektrické energie, nejenom tu, nejenom tu silovou elektřinu, taky jsme platili místo klientů na místo domácnosti a firem 15 měsíců platba za obnovitelné zdroje. Já jsem to materiál na rozpočtovém výboru říkal, že celkové výdaje jsou přes 100 miliard v letošním roce a ty příjmy zatím vidíme tak na 65, možná 70. můžeme možná to započítat část dividendy z ČEZu, to nevím, ale z těch dvou nástrojů mimořádných to bude někde kolem 60, 70 miliard a tento rok a platí, co jsem říkal, pokud nebudou mimořádné výdaje, zatím to naštěstí vypadá, že nebudou potřeba, pak nebude potřeba ani mimořádných příjmů, ani windfalltax.

Dobrá, ale pro rok 24 bude platit windfalltax.

To ještě nevím.

Je ještě možné, že nebude.

Je možné, že nebude, protože tuto daň můžeme zrušit v průběhu zdaňovacího období, nemůžete zavést, protože to je v neprospěch daňových subjektů, ale můžete například zkrátit účinnost.

A dostanete se k tomu tedy začátkem příštího.

Roku, protože bude jasné, to už bude jasné, jestli bude mít nějaké kompenzace pro 24 za energie, nebo ne? Pokud nebudeme, tak skutečně já budu ten první, který navrhne, abychom už ty mimořádné příjmy neměli.

Ta, ty stropy za energie nebo kompenzace za ty vysoké ceny energií se netýkaly pochopitelně jenom domácností nebo nějakých menších podnikatelů, týkaly se i velkých firem. My jsme sledovali velmi dramatická vystoupení zástupců českého průmyslu před rokem, kdy jsme měli pocit, že hrozí okamžitý krach českého průmyslu, pokud vláda ihned nezasáhne a ihned velkým firmám s energiemi nepomůžete. A teď vidíme čísla u některých společností o rekordních ziscích, které občas se nechce věřit, že člověk čte správně. O kolik procent ty zisky stouply, čerpala pomoc s energiemi třeba firma Lovochemie. Pane ministře.

To já samozřejmě nevím, ale pokud měla ceny nasmlouvané vyšší než stropy, tak ano, v letošním roce.

Otázka pochopitelně míří k tomu, že právě.

Lovochemie má rekordní hospodářské, tak musíme říct, že teď se zveřejňují hospodářské výsledky za rok 2022. tam pro velké firmy byl ten dočasný krizový rámec, to byl dotační titul MPO, nemám seznam těch, kteří to čerpaly, ty kompenzace, o kterých mluvíme, jsou pro rok 2023 a ty výsledky uvidíme za rok, nicméně k tomu chci říct, že za prvé to nebylo tak černé, jak mnozí předpovídali, my vidíme rekordní plnění daně z příjmů právnických osob za celou ekonomiku, skutečně rekordní plnění, to znamená, že ty zisky byly vyšší, za celou ekonomiku mohou být sektory nebo konkrétní firmy, které měly problémy a byly ztrátové. Za druhé se ukazuje, že ty stropy jsme zvolili relativně dobře, byli jsme kritizováni, že jsou příliš vysoko, že ty stropy měly být ještě nižší, ukazuje se z hlediska ekonomických výsledků, že to nebyla potřeba.

Ta otázka míří k tomu hodně často, to také zaznívá ve veřejné diskuzi, jestli to je prostě morální. Když firmy přišly s tím, že jim okamžitě hrozí krachy, natahovaly ruce po poměrně štědré státní pomoci. A my teď sledujeme mnohamiliardové, často rekordní zisky. Je to v pořádku.

A před chvílí jste mě kritizovala, i když to byla otázka, proč ten slib nezvýšíme, daně jsme nedodrželi, tak největší daňový výnos těch změn je z daně z příjmů právnických osob a mimochodem v tom říkám, protože v minulých letech od roku dva 19, 2, 19, respektive 20, 20, 20, 20, 21, byly covidové programy 22, 23. programy, které pomáhají zvládnout vysoké ceny energií. Tam daňoví poplatníci, ne vláda, ale sněmovna, daňově poplatníci dali, no, stovky miliard korun, tak já myslím, že je fér část té pomoci si vzít zpátky díky tomu, že jsme zvýšili daň z právnických osob o dva procentní body. A tady sama vidíte, jak je složitá ta debata. Na jedné straně říkáme, a v konkrétním případě to může být pravda, že dostali zbytečně pomoc, když pak řeknu, tak část té pomoci nám vraťte cestou zvýšených daní, no, ale vy jste slíbili, že ty daně nezvýšíte, jo, tak jako to se bije proti sobě. Rozumím, ale ty dva procentní body, daň z příjmů právnických osob jsou obsahově nejvýznamnější položkou na té příjmové straně a já za sebe musím říct, že to je fér. Díky tomu, jak velká byla státní pomoc, respektive pomoc, kterou těmto firmám dali daňoví poplatníci.

Rozumím, já se k té debatě nechci vracet, každopádně sliby na billboardy jdou napsat jinak. Pane ministře.

Ale to jsme, počkejte, ale to jsme nevěděli. To určitě to chce každý, to nebudu říkat, že ne, ale počkejte, tak nemohli jsme přece vědět. V roce 2021, že začne Putin válku na Ukrajině, že jedním z důsledků toho budou mimořádně vysoké ceny energií a že reakce na to bude, že pomůžeme zvládat firmám tyto vysoké ceny energií. Pane ministře, to kdybychom věděli, tak jsme to možná napsali jinak, a to jsme nemohli vědět.

Mě týká čas tady pro náš dnešní rozhovor, jak se omlouvám, ale chci vás ještě posunout k pár dvěma dalším otázkám, ano, jedna z nich se týká energetické společnosti ČEZ, premiér Petr Fiala před rokem ve svém projevu avizoval to, že stát bude chtít energetickou společnost ČEZ nějakým způsobem ovládnout, aby mohl mimo jiné vykročit k výstavbě nových jaderných bloků. Když to velmi zkrátím v Poslanecké sněmovně v tuto chvíli zákon. Předloha, které se říká tzv. Lex ČEZ dvě možná do kontextu vytvrdíte, že nevíte, co to je a proč se tomu Lex ČEZ dva říká? Tak ono je to proto, že ta první verze toho zákona mířila jenom ke společnosti ČEZ, ale po připomínkách legislativní rady vlády jste to museli trochu upravit. Podstata. Jestli nemuseli, ale chtěli.

Chci se zeptat, jestli podle vás, jestli si stojíte za tím, že ten návrh, který je v Poslanecké sněmovně, je v pořádku, narážím na posudek vládních legislativců, kteří to velmi razantně popírají.

Tak jsme úplně na začátku té legislativní cesty. Jsme před prvním čtením, tak uvidíme, jaký bude osud tohoto návrhu zákona.

Za vás, pane ministře, jako ministr financí jste schopen stát si za tou pětasedmdesátiprocentní hranicí, se kterou ten zákon počítá, když vládní legislativci naprosto jednoznačně mimochodem ve svém stanovisku popsali, že to je možná protiústavní protievropským pravidlům proti celé řadě.

Zkrátka já myslím, že tohle není. Ono, je to poměrně složitá debata, já se snažím to zjednodušit.

Není to podle vás protiústavní protievropským předpisům proti evropským?

Myslím si, že ne, jestli něco protiústavní může rozhodnout Ústavní soud, může každý mít názor dopředu, jestli si myslí, že je, nebo není. Já si myslím, že to není protiústavní ani proti evropským předpisům, pokud by byl návrh zákona takhle schválen, jak je dneska před prvním čtením, tak každý, kdo by se cítil zkrácen na svých právech, může využít například podání k Ústavnímu soudu.

Mimochodem nemyslíte, že poměrně zvláštní, aby byla benevolentnější pravidla pro takovéto ovládnutí společnosti, pro firmy, které jsou kotované na burze než pro firmy, které kotované nejsou.

Tak možná máte pravdu, je to podnět k tomu, abychom případně ten návrh zákona upravili, aby byl obecnější. Já se takové debatě určitě nebráním.

Vidíte, tak to ještě, že jste přišel k nám do studia, pane ministře, v poslední část toho rozhovoru? Nepřemýšlel jste, pane ministře, v poslední době někdy o rezignaci?

Ne, ne.

Co jste říkal kritice svých koaličních vládních kolegů? Ona zněla z hnutí STAN poměrně

hlasitě na přelomu června a července.

U vás. Já vím.

Ano, v článku na seznam zprávách, ale neříkali jsme to my, říkal to pan Bernard, pan Farský. Hovořili o tom, že si nejsou jisti, jestli jste schopni zvládnout státní rozpočet, jestli vůbec víte, co se děje. Tak víte to.

Tak samozřejmě to vím a já jsem říkal, čas nás rozsoudí, já jsem říkal veřejně, počkejme, až mám mít data za šest měsíců, teď ta data máme, tak se může těch pánů zeptat, jak to vidí dneska. Já bych počkal na jako 3. ledna. Příštího roku, kdy zveřejníme výsledek státního rozpočtu, a pak si každý může udělat obrázek, zda náš plán byl realisticky nebo ne a zda ta kritika mířila správným směrem, nebo ne. Myslím si, že už to vydržíme, už je to za necelého půl roku, to budeme vědět.

A uvnitř ODS tam máte pozici silnou. Já jsem zachytila takové nejisté, řekněme, tajemné, ono kdo zná, kdo zná samozřejmě struktury ODS, tak čte ještě mnohem dále. Výroky Jihočeského hejtmána Martina Kuby tak bublá tam nespokojenost s vaším ministrováním? O tom, nebo ne?

Já o tom nevím.

Tak dost možná byste byl poslední, kdo by se to dozvěděl.

To je možné, ale já o tom nevím.

Takže zatím je vaše pozice silná.

Moje pozice to musí. Na podobnou otázku odpovídal minulý týden. To musí odpověď někdo jiný, jestli tak je, nebo ne, já nemám pocit, že by se má pozice za poslední, já nevím, 12, 18 měsíců nějakým způsobem změnila, ale to je otázka na ty ostatní, ne na mě.

Úplně poslední dotaz. Slibuji, nepřemýšlel jste o rezignaci v momentě, kdy vláda proti vaší vůli schválila půjčku ve výši 137 miliard od Evropské komise v rámci národního plánu obnovy.

Ne.

Není to tak zásadní.

Je to zásadní, ale člověku se stane, že prohraje nějaké hlasování, neznám politika, který by neprohrál nějaké hlasování, ať už uvnitř vlády, v Poslanecké sněmovně, v senátu, takže ne, já jsem se snažil kolegy přesvědčit o svém pohledu na věc, nepřesvědčil jsem je. To se prostě stává.

Říká můj dnešní host, kterým byl ministr financí z Občanské demokratické strany Zbyněk Stanjura, díky moc za to.

Děkuju.

To, je z dnešního, ptám se já všechno vám díky, že jste nás sledovali a poslouchali, sledujte a poslouchajte nás i dál, najdete nás na SeznamZprávách ve svých podcastových aplikacích nebo na webu podcasty.cz. Marie Bastlová se s vámi pro dnešek loučí.

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2023/oprav-dum-po-babicce-tiskova-konference-52050>